

DOPLŇUJÚCI A POZMEŇUJÚCI NÁVRH
poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky
Kataríny HATRÁKOVEJ

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona,
ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a
doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v
znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov
(ČPT 455)

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov sa mení a dopĺňa takto:

1. V čl. I, bode 1 § 6 ods. 3 písmeno d) znie:

„d) na určenie dôverníka; dôverníkom sa môže stať fyzická osoba, ktorá s určením za dôverníka písomne súhlasí a je spôsobilá na právne úkony; na určenie dôverníka sa nevyžaduje súhlas opatrovníka.¹⁵⁾“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 15 znie:

„¹⁵⁾ § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka.“.

Odôvodnenie:

Doplňujúci a pozmeňujúci návrh (ďalej len „návrh“) reflektuje odporúčanie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorý predložil návrh stanoviska na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky 4. mája 2021. Z návrhu stanoviska vyplýva, že vzhľadom na potrebu minimálnej miery formalizácie právneho vzťahu medzi prijímateľom sociálnej služby a dôverníkom, ktorej dôvodom je jednoznačnosť identifikácie dôverníka zo strany poskytovateľa sociálnej služby pri zákonom ustanovených povinnostiach, sa navrhuje ustanoviť písomnú formu súhlasu fyzickej osoby s jej určením za dôverníka. V medzirezortnom pripomienkovom konaní požiadavku presadzovalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Žilinský samosprávny kraj a Košický samosprávny kraj.

Minimálna miera formalizácie právneho vzťahu medzi prijímateľom sociálnej služby a dôverníkom podčiarkuje odlišenie postavenia kontaktnej osoby a dôverníka prijímateľa sociálnej služby. Už v platnom znení zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách je postavenie kontaktnej osoby ukotvené v § 6 ods. 3 písm. a). Tohto ustanovenia sa poslanecký návrh zákona a ani doplňujúci a pozmeňujúci návrh nedotýka. Aj po prijatí poslaneckého návrhu zákona a predmetného návrhu bude platiť právo prijímateľa sociálnej služby na vytvorenie podmienok na zabezpečenie osobného kontaktu, telefonického kontaktu, písomného kontaktu alebo elektronického kontaktu s osobou, ktorú si sám určí, najmä na účel ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, nadväzovania a udržiavania sociálnych väzieb s rodinou a komunitou a udržiavania partnerských vzťahov. Prijímateľ sociálnej služby bude môcť mať popri dôverníkovi stále

kontaktnú osobu. Pôsobnosť dôverníka a kontaktnej osoby si neodporuje a ani sa neprelína. Dôverníkova funkcia je presne stanovená. Dôverníkovi musí poskytovateľ služieb oznamovať významné právne udalosti (bližšie špecifikované v čl. I bodu 3, 4, 5, 6 a 7 poslaneckého návrhu zákona).

Vylúčená je aj konkurencia s inštitútom opatrovníka. Opatrovník je zákonný zástupca (§ 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Dôverník nie je zákonný zástupca. Na dôverníka sa nevzťahuje princíp reprezentácie, ktorý je podľa dogmatiky občianskeho práva spätý s inštitútom reprezentácie (porovnaj Jurčová, M.: Lazar a kol.: Zastúpenie. In: Občianske právo hmotné. - Bratislava : Iuris Libri, 2018. - ISBN 978-80-89635-35-1 [1.zv.]. - S. 174.)

To, že je vylúčená aj konkurencia dôverníka s inštitútom opatrovníka vyplýva aj z vety za bodkočiarkou, ktorá znie „na určenie dôverníka sa nevyžaduje súhlas opatrovníka.“. Poslanecký návrh zákona a aj doplňujúci a pozmeňujúci návrh má za cieľ pôsobiť na rozhodovaciu činnosť opatrovníckych súdov: z praxe je známe, že keď súdy rozhodujú o obmedzení osoby v spôsobilosti na právne úkony pre oblasť zdravotnej a sociálnej starostlivosti o opatrovanca, súdy určia že prejav vôle v mene a na účet opatrovanca vykonáva opatrovník. To by mohlo viesť k situácii, že poskytovateľ sociálnej služby neuzná písomný prejav vôle o určení dôverníka. Poskytovateľ sociálnej služby bude tvrdiť, že podpis klienta je neplatný znak (§ 38 ods. 1, § 39 Občianskeho zákonníka) prejav vôle pre nedostatok zastúpenia zákonným zástupcom. Poskytovateľ sociálnej služby nebude k určení dôverníka prihliadať. Môže sa stať, že opatrovník bude konať v zhode s poskytovateľom a budú sa chcieť vyššie uvedenou právnou interpretáciou“ zbaviť“ dôverníka, tak aby dôverník nemohol dostávať informácie, ktoré môže postúpiť opatrovníckemu súdu, ktorý rozhoduje z úradnej moci o každom podnete podľa Civilného mimosporového poriadku (čl. 5 ods. 1: Súd koná aj bez návrhu, na návrh prokurátora alebo na návrh účastníka konania.). Podľa § 277 Civilného mimosporového poriadku súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov (porovnaj Ficová, S. – Gešková, K.: Spôsobilosť byť opatrovníkom účastníka konania podľa § 29 O. s. p. In: Justičná revue. - ISSN 1335-6461 - Roč. 64, č. 1(2012), - s. 26-33). Prípadne by dôverník nemal k dispozícii informácie, ktoré by mohol postúpiť orgánom činným v trestnom konaní, aby tie posúdili či pri použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby prišlo k naplneniu skutkovej podstaty napríklad trestného činu obmedzovania osobnej slobody a podobne.

2. V čl. I sa za bod 1 vkladá nový bod 2, ktorý znie:

„2. § 6 sa dopĺňa odsekom 6, ktorý znie:

„(6) Prijímateľ sociálnej služby je povinný poskytovateľovi sociálnej služby bezodkladne

a) po určení dôverníka oznámiť osobné údaje dôverníka v rozsahu

1. meno, priezvisko a titul,
2. adresa trvalého alebo prechodného pobytu,
3. rodné číslo, ak je pridelené, a dátum narodenia,

4. telefónne číslo a elektronická adresa,
- b) po určení dôverníka doručiť kópiu písomného súhlasu fyzickej osoby s určením za dôverníka,
- c) oznámiť zmeny údajov a skutočností uvedených v písmenách a) a b).“.“

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Návrh reflektuje odporúčanie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorý predložil návrh stanoviska na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky 4. mája 2021. Navrhuje sa ustanoviť povinnosť prijímateľa sociálnej služby oznámiť poskytovateľovi sociálnej služby osobné údaje určeného dôverníka, a to z dôvodu, aby poskytovateľ sociálnych služieb mohol plniť povinnosti, ktoré mu zákon ukladá vo vzťahu k dôverníkovi. Prijímateľ sociálnej služby preto musí oznámiť poskytovateľovi sociálnej služby osobné údaje dôverníka v rozsahu písmena a) bodov 1 až 4. V nadväznosti na úpravu § 6 ods. 3 [doplnenie písmena d)], v ktorom sa zavádza písomná forma súhlasu, sa v predmetnom ustanovení (§ 6 ods. 6) zavádza povinnosť kópiu písomného súhlasu doručiť poskytovateľovi sociálnej služby. V písmene c) tohto ustanovenia sa zavádza povinnosť oznamovať zmeny.

V priebehu medzirezortného pripomienkového konania boli vznesené pripomienky s cieľom limitovať počet osôb ustanovených za dôverníka. Tento počet je limitovaný počtom jeden, čo vyplýva z gramatického vyjadrenia slova „dôverníka“, tak ako je určené v poslaneckom návrhu zákona. Rovnako to je prízvukované aj v predmetnom ustanovení (§ 6 ods. 6) slovami: „bezodkladne po určení dôverníka“ alebo slovami: „oznámiť osobné údaje dôverníka“.

3. V čl. I bode 2 § 8 odsek 10 znie:

„(10) Poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka¹⁵⁾ prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Obmedzenie podľa prvej vety neplatí, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba^{16a)} prijímateľa sociálnej služby.“

Odôvodnenie:

V prvej vete návrh reflektuje odporúčanie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorý predložil návrh stanoviska na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky dňa 4.5.2021. V medzirezortnom pripomienkovom konaní Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky žiadalo upraviť zákaz opatrovnictva poskytovateľa sociálnej služby alebo jeho zamestnanca tak, aby sa vzťahoval len na prijímateľa sociálnej služby vo vzťahu k danému poskytovateľovi a nie všeobecne. Obdobnú pripomienku mal aj odbor legislatívy a aproximácie Kancelárie NR SR vo svojom stanovisku. Hoci z účelu návrhu poslaneckého zákona dané mohlo vyplývať t.j. že sa z opatrovnictva vylučuje len aktuálny poskytovateľ sociálnej služby a jeho zamestnanci (bližšie vysvetlené

v dôvodovej správe), v záujme právnej istoty je vhodné v prvej vete dané gramaticky vyjadriť slovami „v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu“. Zmena v prvej vete má preto umožniť to, aby napríklad zamestnankyňa, ktorá vykonáva prácu v domove sociálnych služieb v Bratislave, smela byť opatrovníčkou prijímateľa sociálnej služby v domove sociálnych služieb v Malackách. V druhej vete návrh reflektuje pripomienku odboru legislatívy a aproximácie Kancelárie NR SR, ktorý upozornil, že „podľa návrhu by nemohol vykonávať opatrovníctvo ani poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľ sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb, v ktorom by bol umiestnený prijímateľ sociálnej služby ako rodinný príslušník/blízka osoba tohto poskytovateľa sociálnej služby alebo jeho zamestnanca.“. Daná pripomienka je legitímna a vecná. V praxi totiž opatrovnícky súd v prvom rade vyberá opatrovníkov z radu blízkych osôb (manžel, potomok opatrovanca. Porovnaj - § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka: „Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka“). Nebolo by však vhodné, aby opatrovnícky súd aplikoval hmotnoprávnu diskvalifikáciu (§ 30 prvá alternatíva Občianskeho zákonníka v spojení s § 8 ods. 10 zákona č. 448/2008 Z.z.) len preto, že manželka alebo dcéra prijímateľa sociálnej služby (opatrovanca) je zamestnankyňou poskytovateľa sociálnej služby alebo štatutárkou poskytovateľa sociálnej služby, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Výnimka sa vzťahuje na blízke osoby. Odkaz na blízke osoby už zákon č. 448/2008 Z.z pozná a odkazuje na § 116 Občianskeho zákonníka.

4. V čl. I, bode 4 § 10 ods. 6 úvodnej vete sa vypúšťa slovo „najneskôr“ a slovo „kalendárnych“ a v písmene b) sa čiarka za slovom „služby“ nahrádza slovom „a“.

Odôvodnenie:

Legislatívno-technická pripomienka vyplývajúca zo stanoviska sekretariátu Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky.

5. V čl. I, bode 5 § 10 ods. 7 sa slová „prijímateľa sociálnej služby alebo“ nahrádzajú slovami „prijímateľa sociálnej služby a“.

Odôvodnenie:

Povinnosť poskytovateľa sociálnej služby bezodkladne informovať o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby nie je alternatívnou povinnosťou vo vzťahu k zákonnému zástupcovi, dôverníkovi alebo súdom ustanovenému opatrovníkovi prijímateľa sociálnej služby.

6. V čl. I sa za bod 5 vkladajú nové body 6 a 7, ktoré znejú:
„6. V § 55 ods. 1 sa nad slovom „opatrovníkovi“ odkaz „²⁸⁾“ nahrádza odkazom „¹⁵⁾“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 28 sa vypúšťa.

7. V § 55 ods. 2 sa nad slovom „opatrovníka“ odkaz „²⁸⁾“ nahrádza odkazom „¹⁵⁾“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Legislatívno-technická úprava reflektujúca úpravu v § 6 ods. 3 písm. d), kde sa v poznámke pod čiarou k odkazu 15 odkazuje na rovnaké ustanovenie Občianskeho zákonníka ako v § 55 ods. 1.

7. V čl. I, bode 6 § 74 odsek 15 znie:

„(15) Pri jednostrannom vypovedaní zmluvy podľa odseku 14 je poskytovateľ sociálnej služby povinný doručiť do vlastných rúk

- a) písomnú výpoveď s uvedením dôvodu výpovede
 1. prijímateľovi sociálnej služby,
 2. zákonnému zástupcovi prijímateľa sociálnej služby,
 3. opatrovníkovi ustanovenému prijímateľovi sociálnej služby súdom,²²⁾
- b) kópiu výpovede s uvedením dôvodu výpovede dôverníkovi.“

8. V čl. I bod 7 znie:

„7. V § 74 sa za odsek 15 vkladá nový odsek 16, ktorý znie:

„(16) Poskytovateľ sociálnej služby môže jednostranne vypovedať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby z dôvodu podľa odseku 14 písm. a) po doručení

- a) písomného upozornenia na možnosť výpovede z tohto dôvodu do vlastných rúk
 1. prijímateľovi sociálnej služby,
 2. zákonnému zástupcovi prijímateľa sociálnej služby,
 3. opatrovníkovi ustanovenému prijímateľovi sociálnej služby súdom,²²⁾
- b) kópie písomného upozornenia na možnosť výpovede z tohto dôvodu do vlastných rúk dôverníkovi.“

Doterajšie odseky 16 až 20 sa označujú ako odseky 17 až 21.“

Odôvodnenie k bodom 7 a 8:

Návrh reflektuje diskusiu členov Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky, ktorá sa uskutočnila 4. mája 2021. Obdobné požiadavky na úpravu zazneli aj v pripomienkach subjektov, ktoré uplatnili pripomienky v rámci medzirezortného pripomienkového konania k odporúčaniu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Hoci je z právnej úpravy občianskeho práva a z dogmatiky vedy občianskeho práva zjavné, že jednostranný právny úkon adresovaný spôsobuje právne účinky len voči zmluvnej strane (t.j. voči prijímateľovi sociálnej služby resp. v prípade existuje zákonného zastúpenia sa doručuje zástupcovi s účinkami voči zastúpenému) dôjdením do sféry dispozícií adresáta (porovnaj Dobrovodský, R.: Komentár k § 45 Občianskeho zákonníka - Právne úkony : § 34-51 kolektív Jana Mitterpachová, Juraj Gyárfáš, František Sedlačko, Róbert Dobrovodský, Marek Števček. In: Občiansky zákonník. - Praha : C.H. Beck, 2019. - ISBN 978-80-7400-770-5 1.zv.), v bodoch 7 a 8 sa zvyrazňuje, že dôverníkovi sa doručuje do vlastných rúk kópia upozornenia na možnosť výpovede a kópia výpovede s uvedením dôvodu výpovede. Pre plynutie výpovednej doby je rozhodujúcou

právnou skutočnosťou doručenie výpovede resp. upozornenia zmluvnej strane a nie dôverníkovi. Aj v tomto ustanovení sa podčiarkuje skutočnosť, že je vylúčená konkurencia postavenia dôverníka s inštitútom opatrovníka. Opatrovník je zákonný zástupca (§ 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Dôverník nie je zákonný zástupca.

9. V čl. I sa za bod 7 vkladajú nové body 8 až 12, ktoré znejú:
„8. V § 94c ods. 1 sa vypúšťa písmeno e).

Doterajšie písmená f) až j) sa označujú ako písmená e) až i).

9. V § 94c sa odsek 1 dopĺňa písmenom j), ktoré znie:
„j) plnenie povinností voči dôverníkovi podľa § 10 ods. 6 a § 74 ods. 15 a 16.“.

10. V § 94c sa odsek 2 dopĺňa písmenom i), ktoré znie:
„i) dôverníkovi.“.

11. V § 94c sa odsek 2 dopĺňa písmenom l), ktoré znie:
„l) dôverníkovi.“.

12. V § 94c ods. 3 písm. e) sa za slová „písm. f)“ vkladajú slová „a j)“.

Nasledujúce body sa primerane precíslujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Body 8 a 11 nadobudnú účinnosť 1. januára 2022, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Návrh reflektuje odporúčanie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorý predložil návrh stanoviska na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky 4. mája 2021. V súvislosti s návrhom na ustanovenie povinnosti prijímateľa sociálnej služby oznámiť poskytovateľovi sociálnej služby osobné údaje určeného dôverníka (navrhovaná úprava § 6 ods. 6), a to z dôvodu, aby poskytovateľ sociálnych služieb mohol plniť povinnosti, ktoré mu zákon ukladá vo vzťahu k dôverníkovi, je potrebné upraviť aj spracúvanie osobných údajov poskytovateľom sociálnej služby vo vzťahu k dôverníkovi.

10. V čl. I body 8 a 9 znejú:

„8. V § 101 písm. a) piatom bode sa slová „až 19“ nahrádzajú slovami „až 20“.

9. V § 101 písm. e) sa slová „až 19“ nahrádzajú slovami „až 20“.

Bod 8 nadobúda účinnosť 1. januára 2022 a bod 9 nadobúda účinnosť 1. júla 2021, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Návrh reflektuje odporúčanie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorý predložil návrh stanoviska na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky 4. mája 2021. Návrhom

sa upravuje (s účinnosťou od 1. januára 2022) § 101 písm. e), ktoré však v znení účinnom od 1.1.2022 neexistuje a správne má ísť o úpravu § 101 písm. a), čo má dopad na zmenu poradia s predchádzajúcim bodom. Zároveň sa vzhľadom na štádium legislatívneho procesu mení účinnosť na 1. júla 2021.

11. V čl. I bod 10 znie:

„10. Za § 110ao sa vkladá § 110aoa, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 110aoa

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júla 2021.

Ustanovenie § 8 ods. 10 sa nevzťahuje na poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanca poskytovateľa sociálnej služby, ktorý bol ustanovený za opatrovníka²²⁾ pred 1. júlom 2021. Ak je súdom ustanovený opatrovník prijímateľa sociálnej služby, poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby, poskytovateľ sociálnej služby je povinný o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby informovať bezodkladne blízku osobu prijímateľa sociálnej služby.“.

Odôvodnenie:

Úprava ustanovenia reflektuje posun účinnosti zákona, ktorý zohľadňuje štádium legislatívneho procesu.

12. V Čl. II sa slovo „júna“ nahrádza slovom „júla“.

Odôvodnenie:

Účinnosť zákona sa s ohľadom na štádium legislatívneho procesu posúva na 1. júl 2021.

PODPISY K POZMEŇUJÚCEMU A DOPLŇUJÚCEMU NÁVRHU
poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky
Kataríny HATRÁKOVEJ

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona,
ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a
doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v
znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov
(ČPT 455)

1. KATARÍNA HATRÁKOVÁ
2. Milan Kuriak
3. TOMÁŠ ŠUDÍK
4. MICHAL ŠIPOS
5. ZITA PLEŠTINSKÁ
6. PETER KREMSKÝ
7. ANNA ANDREJUVOVÁ
8. MILAN POTOCKÝ
9. ROMANA TABAK
10. PETER VOHNÝ
11. ZÁN SZÖLLŐS
12. JÁN KRŠIAK
13. PETER POCLAK
14. Mária ŠOFRANKO
15. PETER DOBES
16. Monika Kozlová
17. Anna Ramišová
18. KRISTIÁN ČEPOVSKÝ

66
Hokun
J
Vil
Ozmann
Pau Adems
E
Dpef
K
Gölloj
K
Ero
F
leo
K
K
D

19. JANA ZIKORSKI

20.

.....

21.

.....

22.

.....

23.

.....

24.

.....

25.

.....

26.

.....

27.

.....

28.

.....

29.

.....

30.

.....

31.

.....